

Overdenking zondag 8 januari 2023

Gemeente in de Heer, lieve mensen,
Vandaag is het zondag Epifanie.

Dit is 'zondag van de openbaring van de Heer.'

'Openbaring van de Heer', zo verzuchtte ooit eens een oudere man
tegen mij, 'ik wou dat ik eens wat zag van die Heer'.

Zijn verzuchting wordt denk ik door veel mensen herkent.

Velen van ons zouden graag iets meer van de Heer, van het Goddelijke
willen zien en ervaren.

Zo ook de mens in het volgende gedicht:

De mens fluisterde:

'God, zeg toch iets'

En een leeuwerik zong.

Maar de mens hoorde die niet.

Daarop riep de mens:

'God, spreek tot mij.'

En de donder rolde door de lucht.

Maar de mens luisterde niet.

Hij keek rond en zei:

'God, laat u zien.'

En een ster straalde

Maar de mens had er geen oog voor.

De mens vroeg toen:

'God, toon me een wonder.'

En leven werd geboren.

Maar de mens nam er geen nota van.

Hij riep in wanhoop uit:

'God, raak me aan.'

En God kwam naar beneden.

Maar de mens schudde de vlinder van zich af en vervolgde zijn weg.

Wij mensen zien de tekenen van God in deze wereld niet altijd. Wij staan
er niet voor openen of wij verstaan de tekenen simpelweg niet.

Hoe anders is dat in de evangelielezing van vanochtend. De wijzen uit
het Oosten in deze vertaling magiërs genoemd, zien een bijzondere ster
aan de hemel staan.

Een bijzondere ster betekent dat er iets bijzonders is gebeurd.

In de oude cultuur van het Midden-Oosten werd een dergelijk teken verstaan als de aankondiging van de geboorte van een koningskind, een vorst die de geschiedenis ten goede zal keren. Een koning die het leven van de mensen recht zal doen.

De magiërs verstaan dit teken. Zij laten zich door dit teken, door deze ene bijzondere ster op weg sturen.

Maar helaas zijn ze al snel het spoor bijster. Want tja ook wijze mensen kunnen net als gewone mensen de weg wel eens kwijt raken en tasten in het duister.

Ze volgen namelijk niet meer hun hart maar hun hoofd. Immers zij denken te weten waar je een nieuw geboren kind moet zoeken: in een residentie. In een hoofdstad met een paleis. Een paleis waar de koning op zijn troon zit en waar hij zijn macht uitoefent over mensen

Het is typisch voor ons mensen om ook daar op zoek te gaan wanneer we hopen iets van God te zien. Wij denken vaak dat God wel te vinden moet zijn op plaatsen van macht. En laat God daar nu juist gevonden willen worden.

God is op een heel andere wijze aanwezig in deze wereld. Als je Hem zoekt moet je op zoek naar andere, bijzondere plekken.

Dat laatste heeft koning Herodes waar de heren aankloppen al heel snel door.

Hij mag dan een gewone doorsnee koning zijn. Een koning zoals je die in het algemeen tegenkomt in de geschiedenis. Een ouderwets regerende koning.

Maar juist omdat hij een koning van het oude stempel is voelt hij de dreiging van een nieuw begin. Hij voelt dat dit nieuwe misschien wel zijn macht ondermijnt.

Daarom wil hij maar al te graag weten waar dat nieuwe begin te vinden is in zijn rijk. En het doel heiligt de middelen. Hij is zelfs bereid zich in dit geval te laten adviseren door de geestelijken van het land dat hij onderdrukt. De priesters en de schriftgeleerden die de weg weten in de Heilige Schrift. En zij vertellen Herodes waar het koningskind te vinden is. En dan lijkt het erop dat de wijzen door Herodes geholpen worden, alsof hij hen de juiste weg wijst.

Terwijl hij duistere motieven heeft: hij wil graag dat dit kind, die een bedreiging voor hem vormt, opgespoord wordt.

Hebben de wijzen hem door? Het Evangelie vertelt ons dat de wijze mannen Herodes aanhoren en zonder reactie bij hem weggaan. Ze beloven hem niets. Ze doen geen enkele toezegging.

Als ze buiten het paleis komen is daar weer de ster. Het teken van iets bijzonders.

De ster die ze in het Oosten zagen opgaan gaat nu voor hen uit en wijst hen de weg. En zij, zij laten zich leiden.

De ster staat stil boven de plaats waar het kind is.

Dit is de plek waar zij moeten zijn. Ze weten het meteen en zijn vervuld van diepe vreugde. Ze gaan naar binnen en ze beseffen dat ze hier oog in oog staan met het nieuwe begin dat God in de geschiedenis wil maken.

Het is zo bijzonder dat God zich laat kennen in een pasgeboren kind. Op zo'n manier dat alles wat er aan liefde, verwondering en tederheid in een mens leeft naar boven komt. De kwetsbaarheid van dit teken van Gods aanwezigheid schrikt hen niet af. Het overtuigt hen juist. Het maakt dat ze het beste van hun leven aan dit kind willen geven. Koninklijke geschenken. Omdat ze begrijpen dat God deze wereld wil regeren door de liefde die in ons opgeroepen wordt door een pasgeboren kind. Dit kind is met liefde gekroond, en dat is heel iets anders dan de kroon die Herodes in Jeruzalem draagt.

God wil in deze wereld aanwezig zijn. Maar niet in de algemene macht die eist en dwingt. God is aanwezig in zijn bijzondere liefde die geeft en draagt. En dat geeft het leven van mensen een onverwoestbare kracht. Zelfs al moeten ze hun weg in alle kwetsbaarheid gaan. Zoals ook dit kind Jezus de weg van zijn leven later in kwetsbaarheid zal gaan. Maar gedreven door een kracht die Hem zijn weg doet vinden, zelfs door de dood heen. Geregeerd door de liefde die niemand kwaad doet, en waar het kwaad ook geen vat op zal krijgen.

Voor wie Hem die weg heeft zien gaan, voor wie in Hem gelooft, is er geen weg meer terug. Zoals er voor de wijzen ook geen weg terug is. Niet terug langs koning Herodes. Bij die wereldlijke macht hebben ze niets te zoeken.

Wie gelooft in het kind, in het nieuwe begin dat zijn leven voor ons mensen betekent, krijgt een andere weg gewezen, als in een droom.

We hebben vanochtend ook gelezen uit Jesaja.

Jesaja had ook dromen,

dromen over een goede nieuwe toekomst.

Een toekomst van heil en glorie voor alle volkeren.

Jesaja droomt ervan hoe van alle kanten mensen naar de Heilige Stad Jeruzalem komen.

Ze komen met hun rijkdommen naar de Heilige stad.

En Jeruzalem straalt ervan!

Zoals een bruid die op de huwelijksmorgen

haar bruidegom staat op te wachten, zo glundert Jeruzalem als mensen van alle volkeren op haar af komen.

Zo droomt Jesaja over een goede, nieuwe wereld:

Misschien was die droom voor Jesaja toen nog heel ver weg en misschien lijkt die droom van Jesaja voor ons nu ook nog heel ver weg. Wij hebben weer gehoord met Kerst dat er iemand is die die toekomst binnen handbereik heeft gebracht: Jezus Messias: Heiland voor joden en heidenen. Dat hebben de Wijzen uit het oosten ervaren toen zij knielden voor dit Koningskind.

Voor eenieder die God zoekt is er goed nieuws:

God laat zich kennen in dit Koningskind!

Met woorden van Marinus van den Berg:

Een opzienbarend licht
is onder ons verschenen.

Een nieuw uitzicht is geboren
voor allen die zoeken
naar het onvergankelijk licht.

Een opzienbarend licht
is onder ons verschenen.

Een nieuw uitzicht is geboren
voor allen op wie wordt neergezien
zonder aanzien.

Een opzienbarend licht
straal ons in het gezicht.

Een kindergezicht
doet ons de mensenliefde
van God zien.

Het verlicht ons levenspad.

Het troost ons in de nacht

Het schittert aan de hemel

als een ster voor allen die
uitzien naar een nieuwe dag,

die baadt in het licht

van liefde, vrede en gerechtigheid.

Ik hoop dat als wij God in ons leven zoeken wij Hem ook vinden en dat het ons, net als de wijzen, met diepe vreugde vervult.

Ik hoop dat als wij die liefde van God, die zich laat kennen in dit pasgeboren kind, gevonden hebben dat die liefde van God het beste in ons naar boven haalt.

Ik hoop dat we op die liefde durven vertrouwen.

Dat wij werkelijk Gods aanwezigheid in ons leven mogen zien. In Jezus naam. Amen.